

Відділ освіти виконавчих органів

Дрогобицької міської ради

Львівської області

Ліцей №2

Звіт

*Про результати дослідження
освітнього середовища*

Укладач: Живчин Д. О. –
заступник директора
з навчально-виховної роботи

м. Дрогобич

2023

Зміст

Вступ.....	3
Розділ-I. Стислий опис методики дослідження	6
Розділ-II. Аналіз результатів дослідження	8
ВИСНОВКИ.....	27
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	28

Вступ

Виховання – цілеспрямований організований процес передавання/переймання наявних у соціальному досвіді ціннісних орієнтацій, норм та моделей поведінки мета якого – самовідтворення суспільства і розвиток мотиваційно-потребової й емоційно-вольової сфер особистості, формування її моральної свідомості та соціальної компетентності.

Вихованець – у широкому розумінні слова – будь-яка особа, на яку спрямовано процес виховання, у вузькому – дитина, яка виховується у навчальному закладі. Виховник – будь-яка особа, яка організовує і спрямовує процес виховання.

Виховний простір – соціально-культурні норми та взаємовідносини, в які включені всі учасники виховного процесу навчального закладу та встановлені правила поведінки між ними.

Для того, щоб виховний простір був якісний, він має відповідати таким характеристикам:

- Безпечний: гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, тощо), педагогічний захист та підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.
- Сповнений довіри: панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність, справедливість, толерантність, існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.
- Демократичний: гарантоване право участі в житті освітньої спільноти: свобода висловлювання, можливість висловити власну думку, дієве учнівське самоврядування і т. д.
- Патріотичний (орієнтований на формування ідентичності політичного українця): спілкування українською мовою, поважне ставлення до державних символів України, вшанування героїв України і т. д.

- Культуро творчий (розвивальний, мотивуючий до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання, працюють бібліотека, гуртки, спортивні секції, мистецькі студії, забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу.
- Відкритий: є умови для навчання дітей з інвалідністю, зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість, є школи-партнери.

Існування у загальноосвітньому навчальному закладі виховного процесу – одна із суттєвих характеристик освітнього середовища, а визначені вище риси виховного простору – це показник його якості.

Якість освіти – це відповідність певній нормі, стандартів створених для її набуття умов, самого освітнього процесу та його результатів.

Дослідження якості освітнього середовища як виховного процесу проводилося в рамках заходів, передбачених проектом «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» відповідно до наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації №263 від 25.10.2022 року.

Мета дослідження:

- встановити відповідність освітнього середовища навчального закладу якісним характеристикам виховного простору;
- виявити проблеми організації освітнього процесу в ділянці виховання;
- спланувати зростання професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримати об'єктивну інформацію про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи.

Предмет дослідження якості виховного простору визначається через його (дослідження) об'єкт – взаємовідносини у шкільній спільноті та правила її життя.

Встановивши, чи можна характеризувати ці взаємовідносини та правила як безпечні, моральні, сповнені довіри, демократичні, культуротворні та відкриті,

ми надамо дослідженню сенс. Адже дослідження якості виховного простору потрібне для того, щоб:

- оцінити якість взаємовідносин у ЗЗСО, ступінь позитивності, конструктивності й ефективності виховного простору щодо поставлених виховних завдань;
- визначити відповідність якості виховного простору та взаємовідносин у навчальному закладі регіонального стандарту;
- виявити досягнення та проблеми у взаємовідносинах між учасниками навчально-виховного процесу;
- визначити, що треба змінити, щоб розвинути, вдосконалити в ЗЗСО виховний простір.

Чільним результатом дослідження повинно стати постійне, компетентне та критичне обговорення отриманої у ході моніторингу інформації для усвідомлення і відбору актуальних цілей та ефективних засобів виховання.

Розділ-І. Стислий опис методики дослідження

Дане дослідження проводилось на виконання наказу департаменту освіти і науки Львівської обласної адміністрації №02-01/01/387 від 13.09.2023 року та наказу ліцею №2 Дрогобицької міської ради Львівської області №01-01/40 від 11.10.2023 року. Метод дослідження – анкетування учнів 5-х, 9-х, 11-х класів, батьків, учителів. Дата – 17 жовтня 2023 року.

Мотиви дослідження якості виховного простору та загальна мета моніторингу – допомогти визначити конкретні завдання:

- зібрати та узагальнити дані, що характеризують соціально-культурні норми і взаємовідносини, в які у даному навчальному закладі «занурені» його учні;
- встановити відповідність показників, що відображають типову для ЗЗСО поведінку учасників навчально-виховного процесу, визначеним показникам якості виховного простору;
- виявити характерні для закладу взаємини у трикутнику «учні – педагоги – батьки», що виявляються на рівнях «учні – учні», «учні – педагоги», «учителі – батьки»;
- з'ясувати ставлення місцевої громади до освітньої діяльності навчального закладу;
- здійснити аналіз результатів дослідження та ознайомити з висновками учасників навчально-виховного процесу;
- запропонувати підходи та заходи для подолання виявлених проблем.

Дослідженням було охоплено: 88 учнів 5-х класів, 83 учні 9-х класів та 28 учнів 11-х класів. Опитано 108 близьких родичів цих учнів, 36 педагогів (46%). Серед респондентів-учнів переважають ті, які добре навчаються.

Проводилось дослідження за такою процедурою:

- Адміністрацією ліцею був розроблений план-графік проведення анкетування учнів 5-х, 9-х класів, учні 11-х класів, батьки та педагогічні працівники брали участь в опитуванні довільно.

- В ліцеї було забезпечено попередню підготовку учасників навчально-виховного процесу до проведення дослідження: респонденти були налаштовані на конструктивну співпрацю з виконавцями дослідження.
- Для анкетування батьків у день опитування були проведені батьківські збори у 5-х, 9-х та 11-х класах.
- Анкетування усіх учасників моніторингового дослідження відбувалося у кабінетах інформатики. Усі анкети заповнювалися респондентами самостійно, без втручання сторонніх осіб, у межах визначеного для цього часу.
- Під час проведення електронного анкетування істотних порушень, які би вплинули на результати дослідження, не було.

Мета даного дослідження – пошук відповідей на ключові запитання:

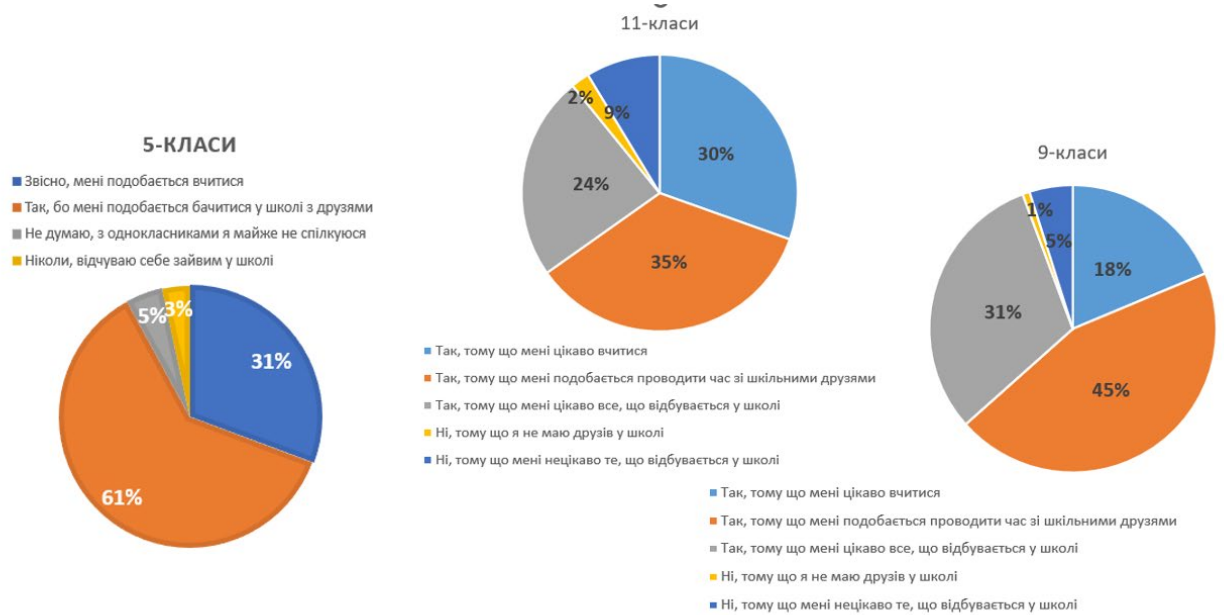
1. Якою мірою освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової або моральної шкоди?
2. Наскільки педагоги, батьки, учні співпрацюють і довіряють одне одному?
3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО?
4. Якою мірою учні ЗЗСО залучені до виховних справ та громадської діяльності ?
5. Наскільки спільнота ЗЗСО відкрита для партнерства?

Розділ-II. Аналіз результатів дослідження

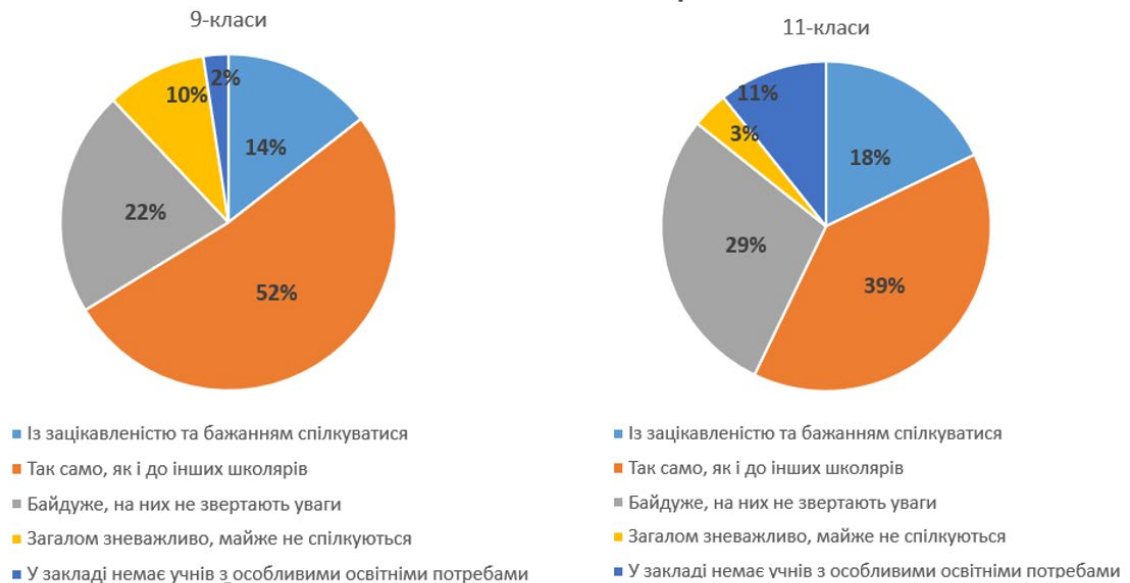
Ключове запитання №1:

Якою мірою освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової або моральної шкоди?

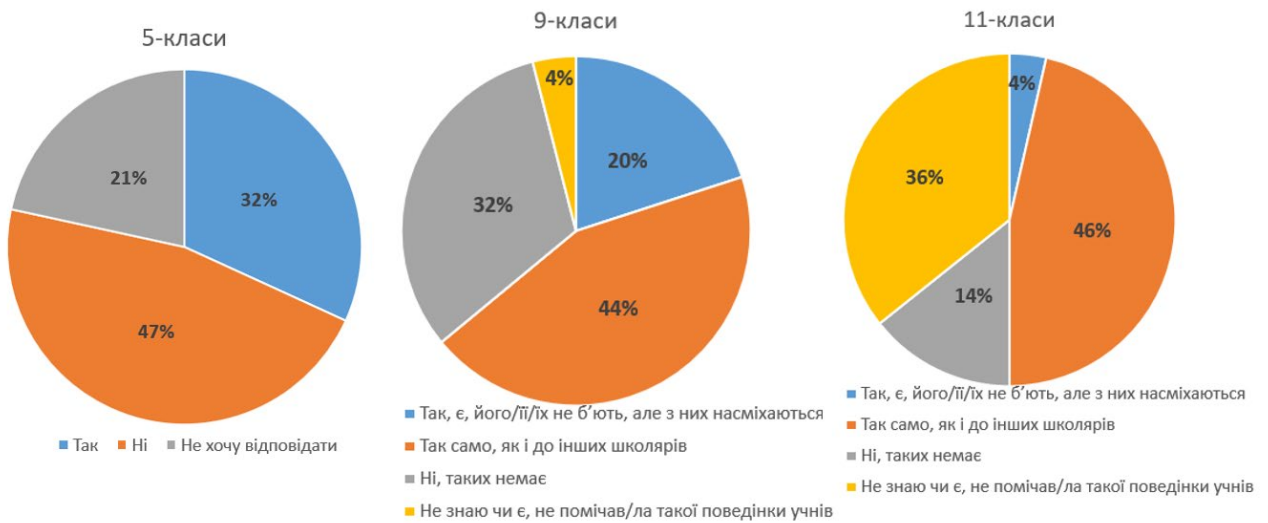
Чи подобається Тобі відвідувати школу?

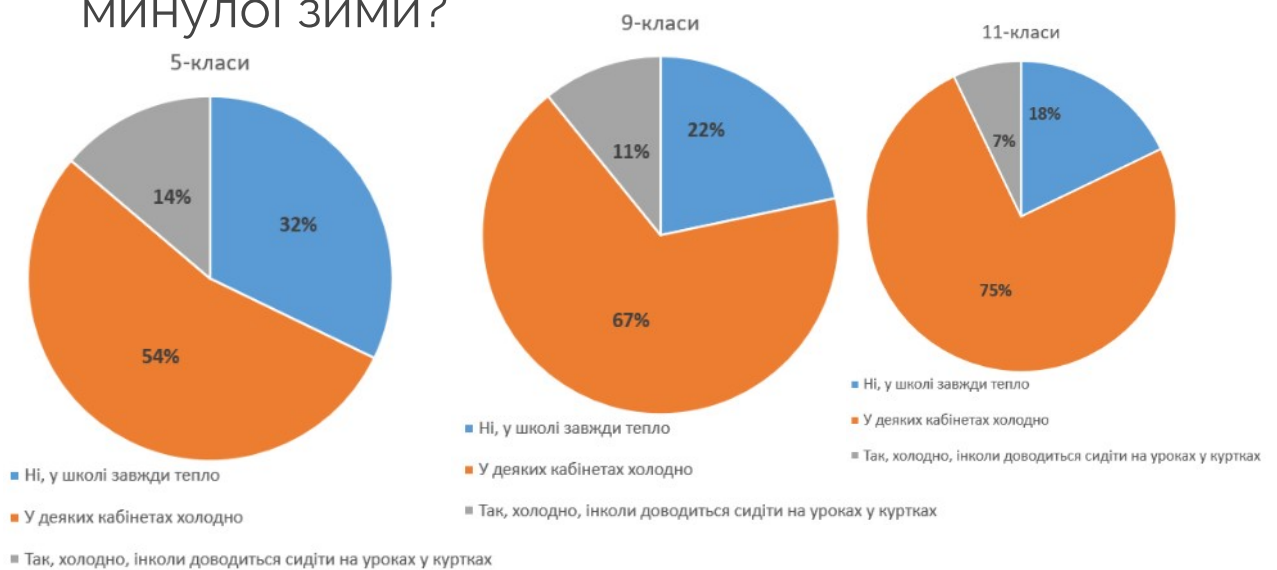
Як учні ставляться до школярів з особливими освітніми потребами?

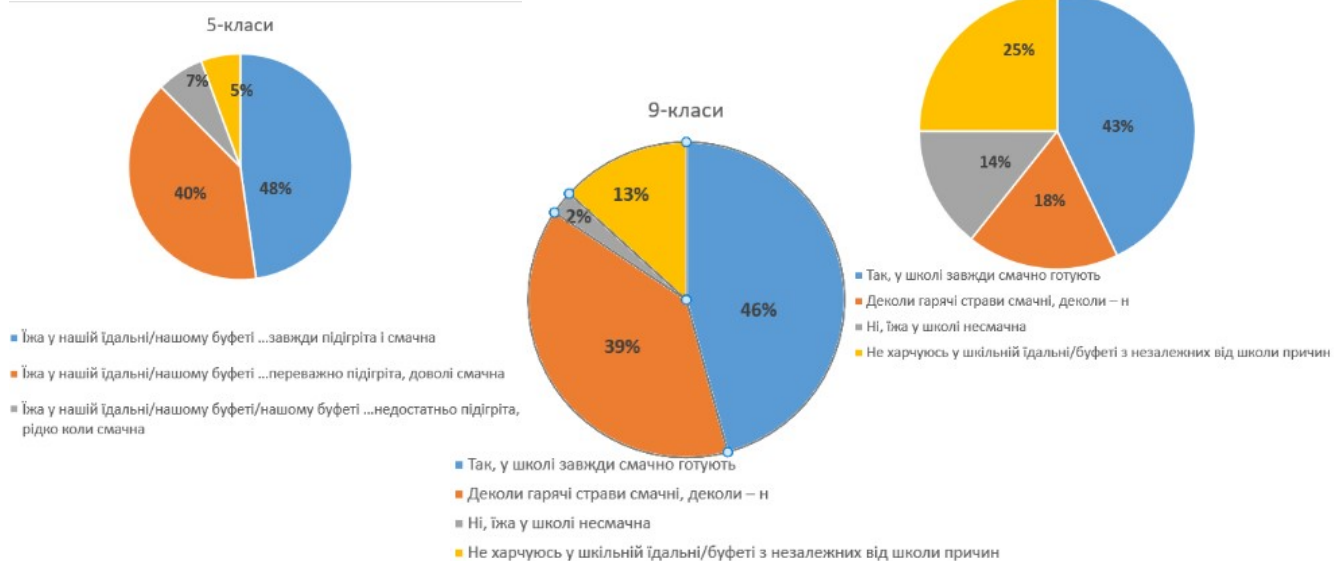
Чи є у класі учні, над якими збиткуються (ображають, цькують)?

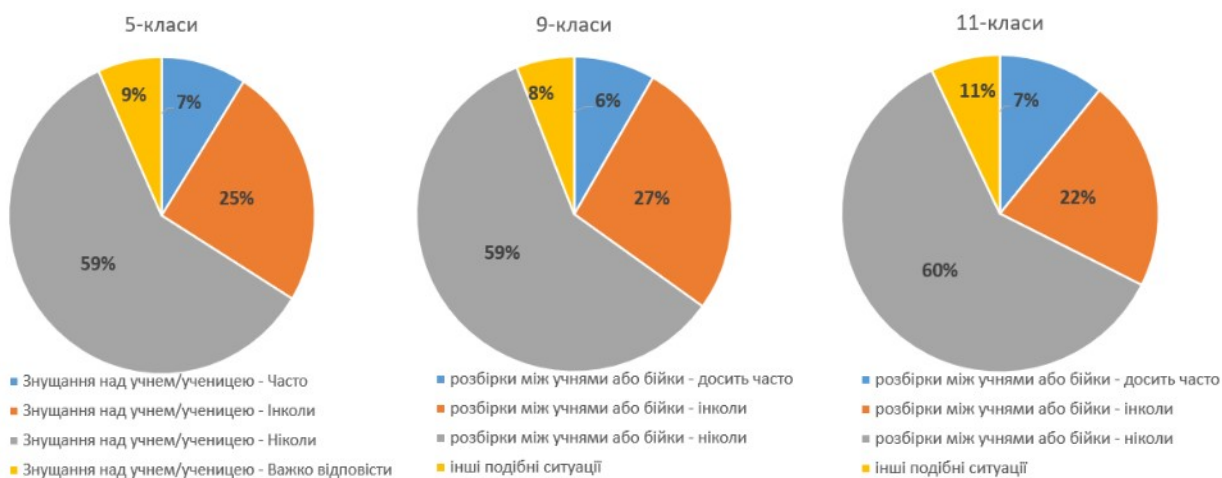
Чи холодно було в приміщенні школи минулої зими?

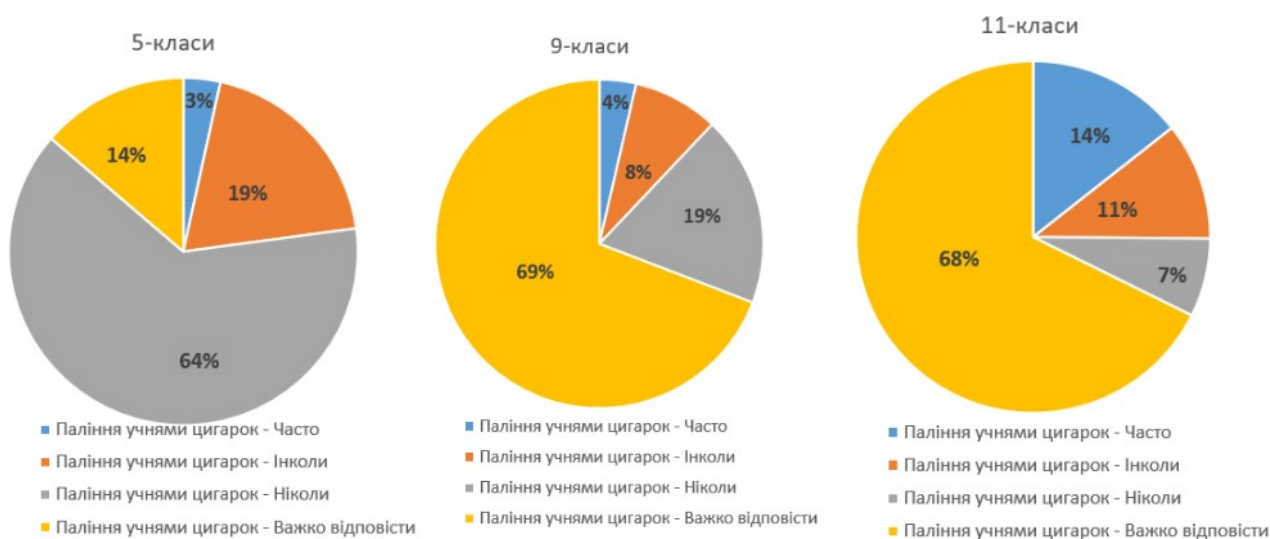
Чи смакувала Вам гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні?

Чи траплялися минулого навчального року в школі або неподалік перелічені випадки?

Чи траплялися минулого навчального року в школі або неподалік перелічені випадки?

Чи траплялися минулого навчального року в школі або неподалік перелічені випадки?

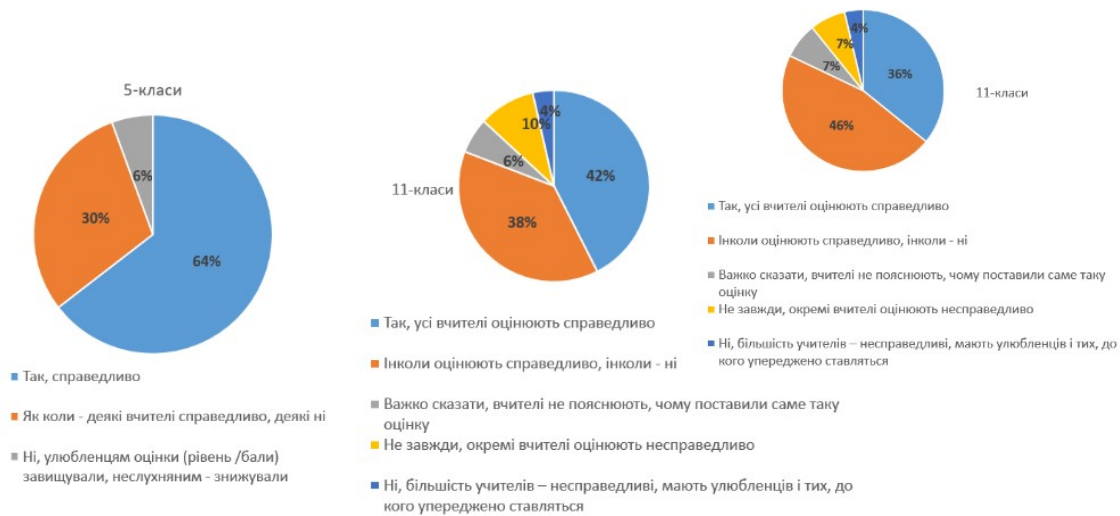
Проаналізувавши результати анкетування, можна вважати, що виховний простір у ліцеї безпечний. Більшість учнів 5-их, 9-их, 11-их класів вказали, що їм подобається відвідувати школу. Значна кількість респондентів вважають, що в ліцеї відсутнє знущання над учнями, переважає толерантне ставлення до школярів з особливими освітніми потребами. Велика кількість здобувачів освіти відмітили доброзичливе ставлення вчителів до учнів. Значний відсоток учнів, учителів та батьків вказали на те, що в ліцеї не спостерігається схильність до шкідливих звичок.

Більшість респондентів (і вчителі, і учні, і батьки) відмічають, що їжа в їдальні смачна, що в ліцеї тепло, за винятком деяких кабінетів, є належне освітлення. Понад 80% опитаних батьків та педагогів вважають, що умови освітнього простору (протипожежна безпека, облаштування та утримання туалетів, прибирання приміщень, освітлення, повітряно-теплові умови) повністю задовільняють учасників освітнього процесу.

Ключове запитання №2:

Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному?

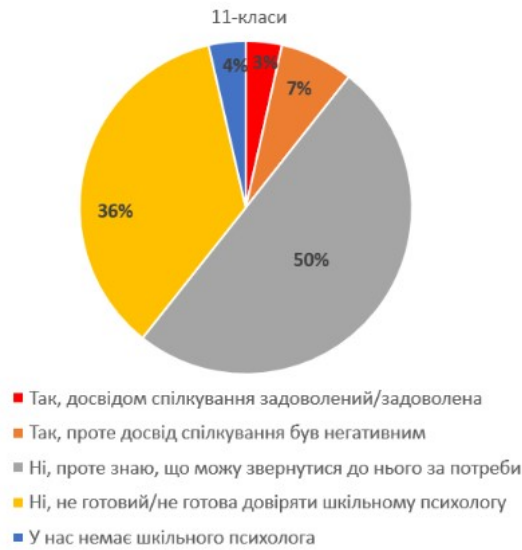
Як ти відчуваєш, тебе справедливо оцінюють?

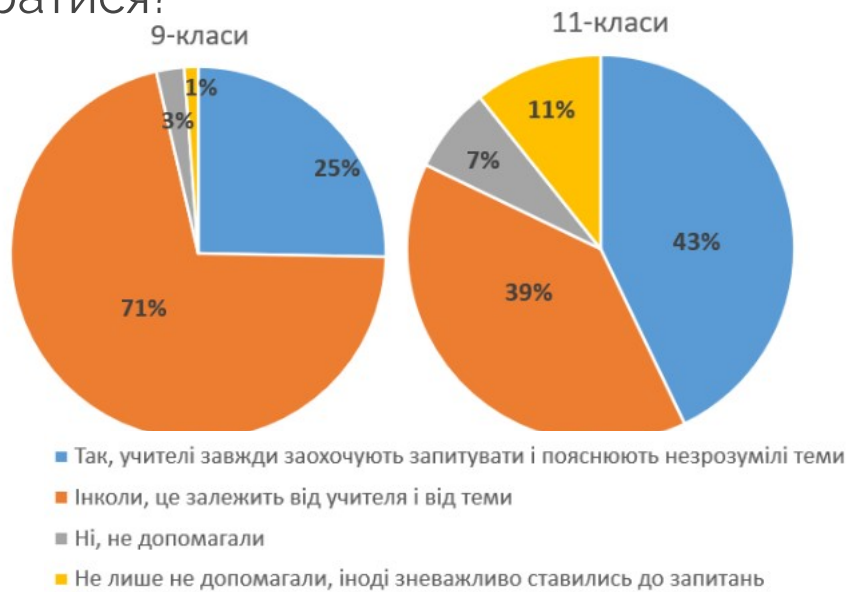
Кому з педагогів Ви довіряєте настільки, що можете попросити поради, звернутися за підтримкою?

Чи використовували Ви можливість поспілкуватися зі шкільним психологом?

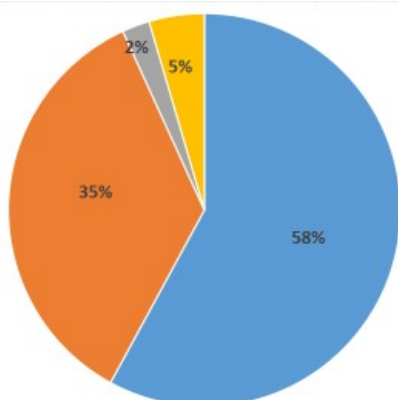

Якщо Тобі складно було зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали Тобі у ній розібратися?

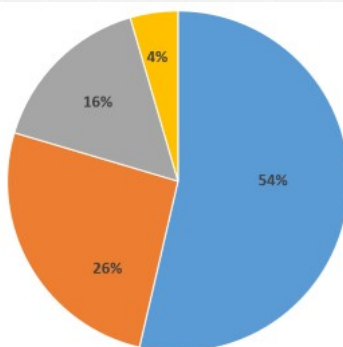

Як склалися Твої стосунки з іншими учнями та педагогами минулого навчального року 5-ті класи

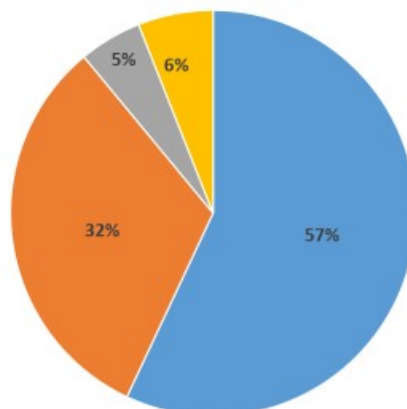
Я бує/ла вдобрих стосунках з іншими учнями

Я подружився/лася з окремим учнями?

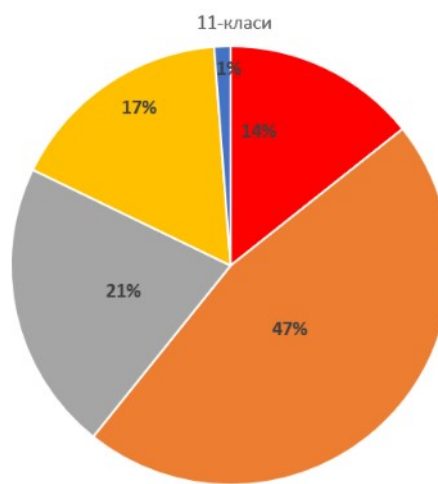
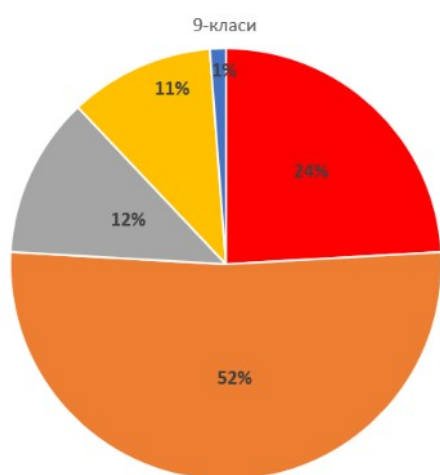

Учителів мною приязні доброзичливі

- Цілковито погоджуюсь
- Частково погоджуюсь
- Ні, не погоджуюсь
- Важко відповісти

Як ти думаєш, твої батьки довіряють учителям?

- Так, усім
- Більшості
- Лише декому
- Залежить від ситуації
- Ні, не довіряють

За результатами опитування можна зробити висновок що значна кількість учнів ліцею відчувають свою значущість, до їхньої думки прислухаються і вчителі, і однокласники. Переважна більшість респондентів відмітила справедливе оцінювання вчителями навчальних досягнень учнів, готовність учителів прийти на допомогу. Проте лише незначний відсоток учнів довіряє керівникам школи, шкільному психологу, а більшість дітей схильна довіритися класному керівникові та однокласникам.

Педагогічні працівники відмітили, що у ліцеї панують довірливі робочі відносини педагогічно колективу та дирекції. На думку батьків (72%) між

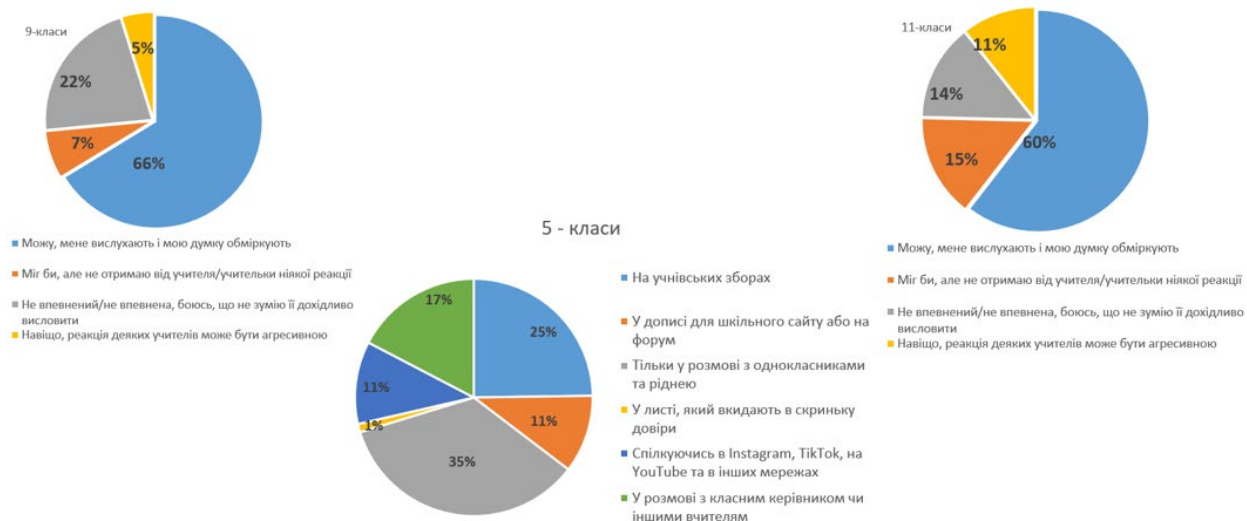
педагогами і батьками учнів панують відкриті, довірливі взаємини: педагоги та дирекція разом з батьками вирішують проблеми, довіряють одне одному. Проте 19% батьків зазначили, що буває таке, коли педагоги чи дирекція воліють вирішувати всі питання самі.

Отже, можна зробити висновок, що в ліцеї частково сформований виховний простір сповнений довіри.

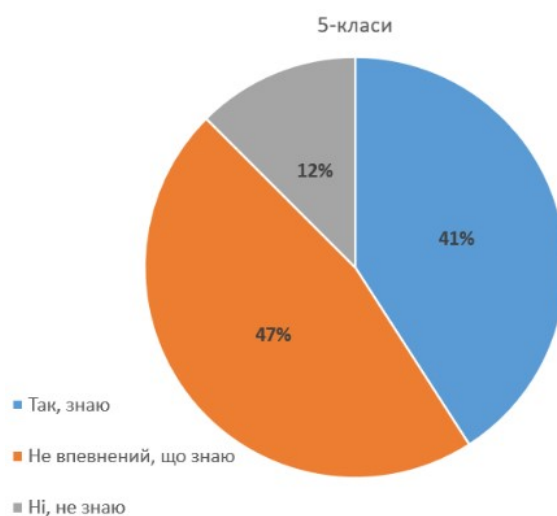
Ключове запитання №3:

Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО?

Чи можеш Ти на уроці та на позаурочних заходах висловити свою думку?

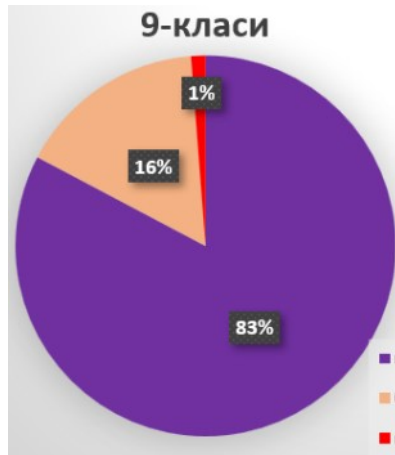
Чи знаєш Ти правила, за якими у школі організовано учнівське самоврядування?

Для чого та як діє учнівське самоврядування класу/школи?

Як ти оцінюєш вибори до органів учнівського самоврядування?

Чи обговорювали Ви усім класом на початку навчального року, коли та які виховні справи будете здійснювати?

Яка на твою думку, користь від минулорічної діяльності органу учнівського самоуправування школи, його очільниці?

Значна кількість учнів 5-их, 9-их, 11-их класів вказала на те, що вони обізнані з правилами, за якими у школі організоване учнівське самоврядування, що мають можливість висловити свою думку, що обговорюють з класними керівниками позаурочні заходи. Учні-старшокласники (9, 11 класи) відмітили, що дирекція загалом підтримує ініціативи учнів. Також учні відзначають захищеність своїх прав і свободи, можливість брати участь у виборах до органів учнівського самоврядування та давати оцінку діяльності учнівського парламенту.

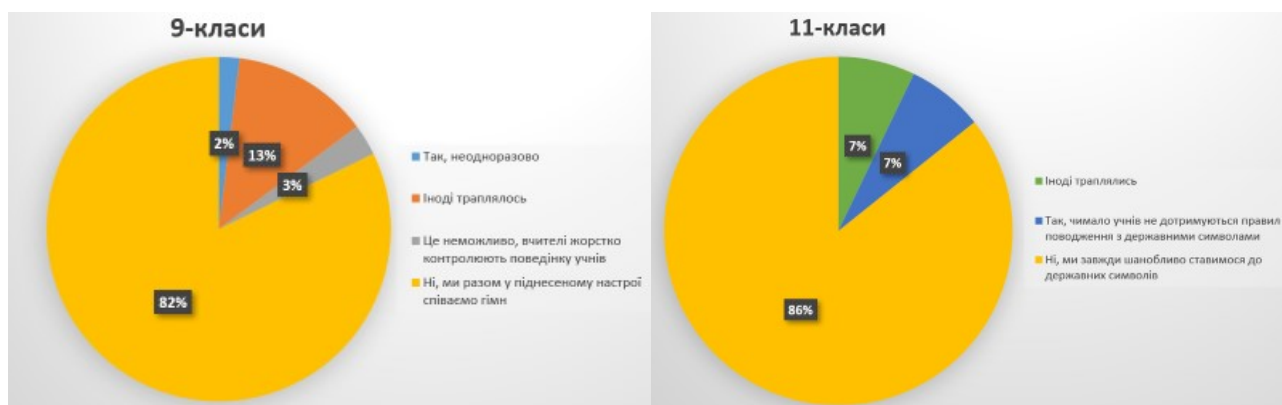
Учителі та батьки також зазначили, що школярі ліцею мають можливість вільно висловлювати та захищати свою думку, брати на себе відповідальність за проведення шкільних заходів. Вибори до органів учнівського самоврядування та роботу учнівського парламенту оцінили позитивно.

Отже, проаналізувавши відповіді учнів, педагогів та батьків, можна зазначити, що в освітньому закладі сформований демократичний виховний простір.

Ключове запитання №4:

У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності (волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо)?

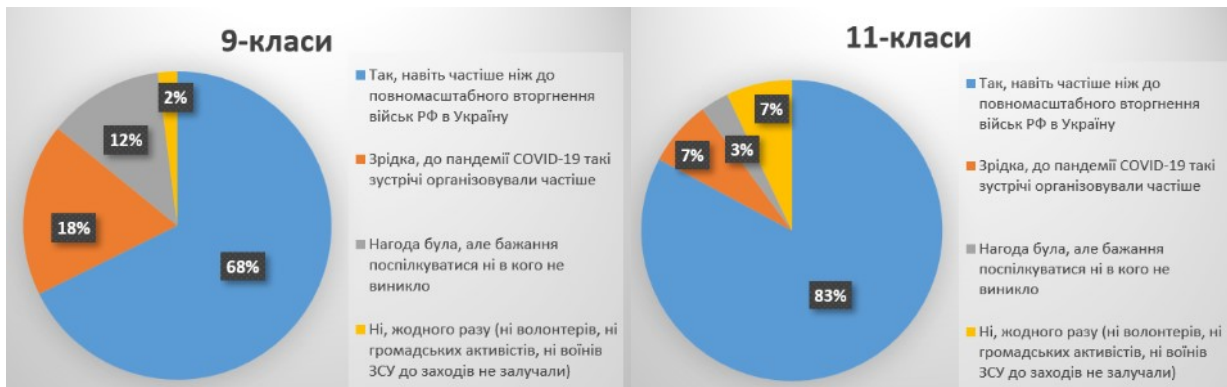
Чи траплялись з боку учнів Твоєї школи випадки неповаги до державних символів України, наприклад, під час виконання гімну, виносу/підняття прапора?

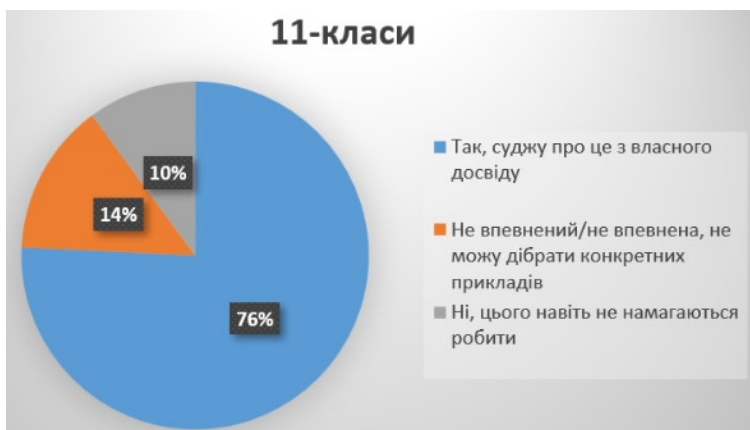
Чи була у школі минулого навчального року або нещодавно можливість поспілкуватися з активістами громадських організацій волонтерами учасниками бойових дій у російсько українській війні?

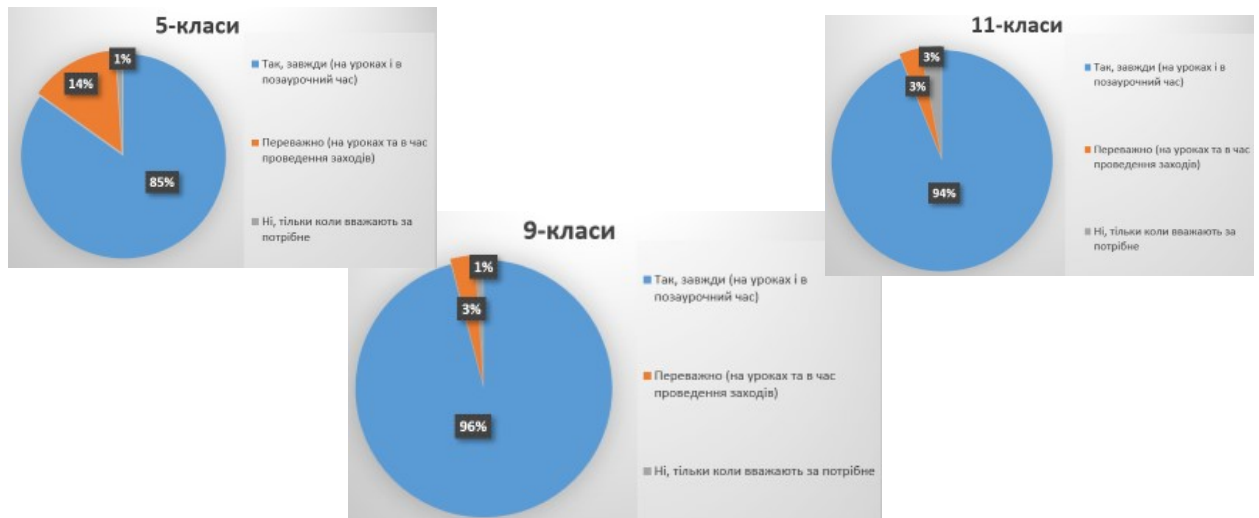
Чи була у школі минулого навчального року або нещодавно можливість поспілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, учасниками бойових дій у російсько-українській війні?

Як гадаєте, чи спроможна ваша школа пробудити в учнів інтерес до історії рідного краю, України, будівничих української держави і культури?

Чи тільки українською мовою розмовляють з Тобою однокласники та вчителі?

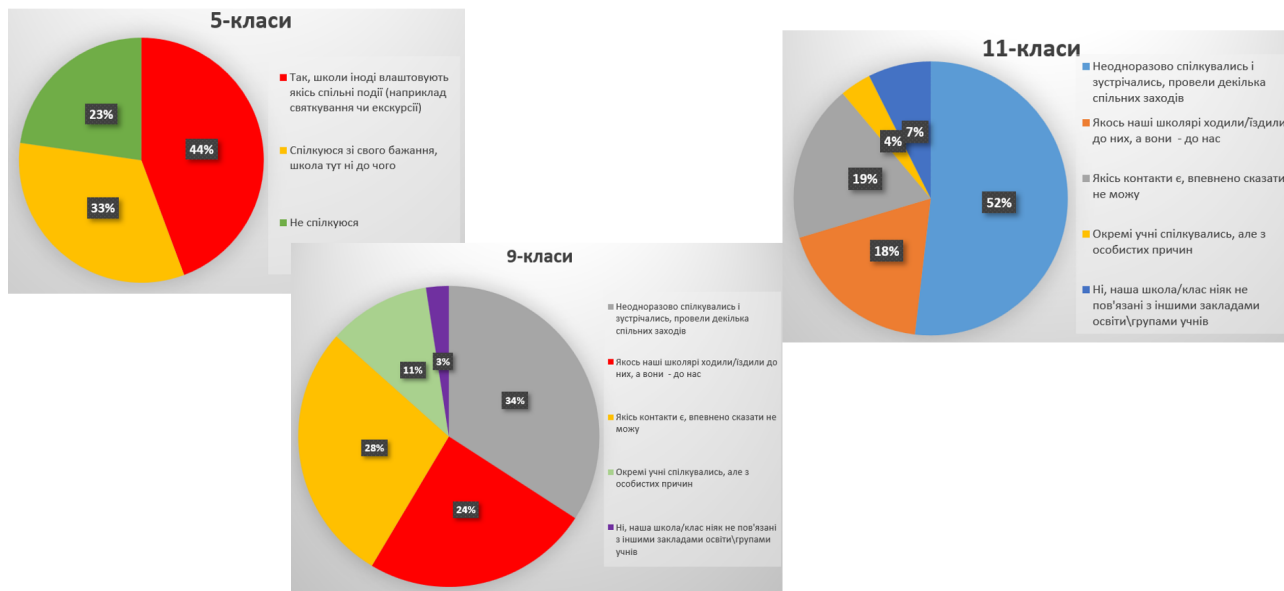
Великий відсоток ліцеїстів, учителів, батьків відмітили високий рівень патріотичної роботи в освітньому закладі. Майже всі учні висловилися про повагу до державних символів України, пошану до української мови. Усі респонденти відмітили високу якість заходів до визначних і пам'ятних дат та відзначили спроможність освітнього закладу пробудити в учнів інтерес до історії рідного краю. Великий відсоток ліцеїстів зазначили, що мали можливість спілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, учасниками бойових дій у російсько-українській війні.

Отже, можна вважати виховний простір ліцею патріотичним.

Ключове запитання №5:

Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства?

Чи підтримує ваш клас/школа сталі стосунки зі школярами з інших шкіл, зокрема з іноземними партнерами школи?

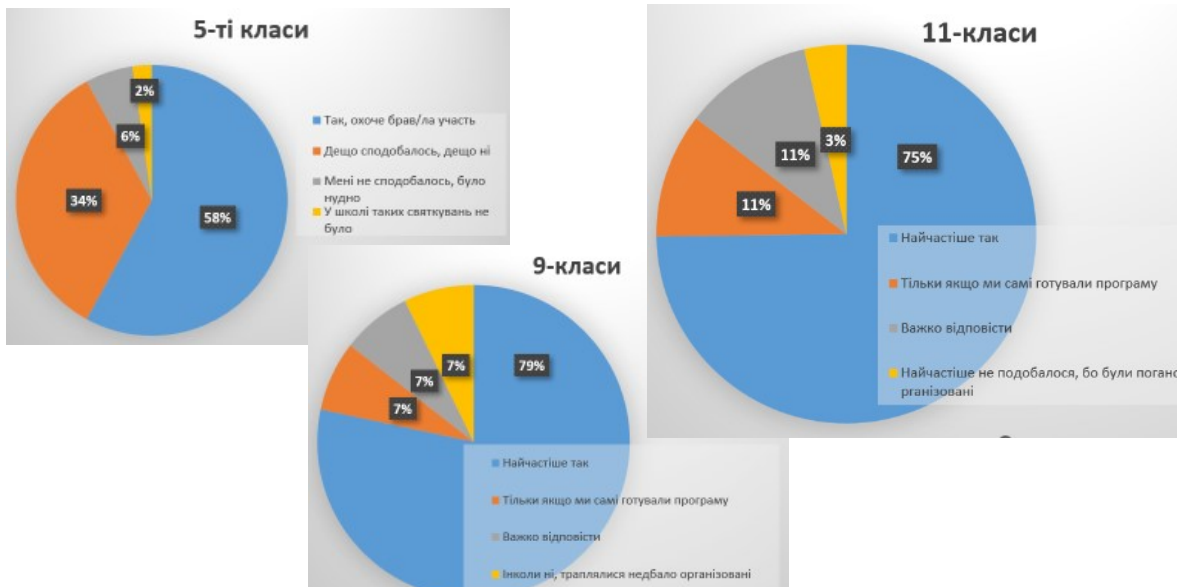

Як ти особисто оцінив ставлення педагогів школи, насамперед дирекції, до учнівського самоврядування, його керівних органів?

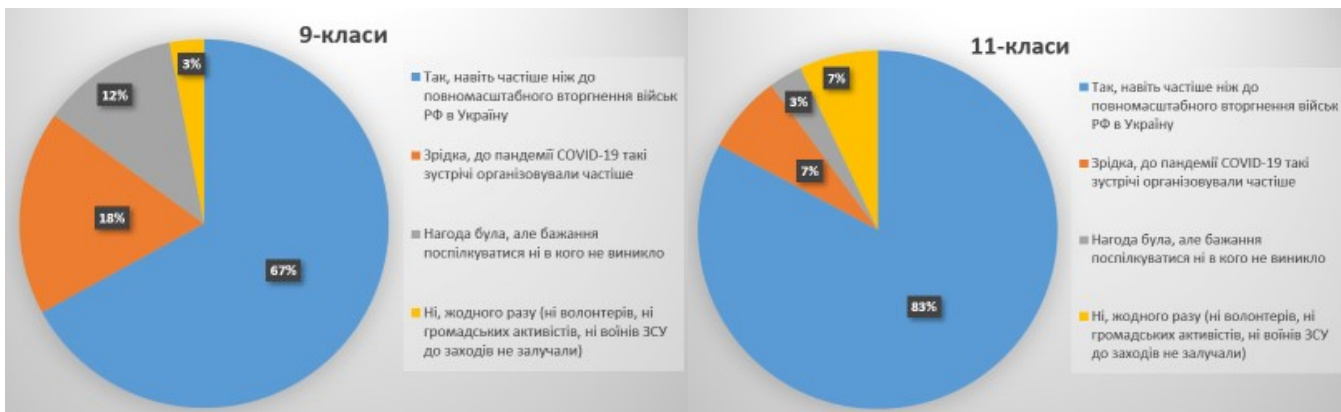

Виховний простір ліцею можна вважати відкритим, оскільки більшість учнів висловилися, що школа підтримує стосунки зі школярами з інших шкіл та країн. Багато ліцеїстів вказали на те, що їхні батьки та інші дорослі брали участь у шкільному житті, були активними учасниками різних позаурочних заходів. Думки педагогів та батьків щодо цих питань цілком збігаються з думками учнів.

Тобі подобається, як минулого календарного року організували шкільні заходи до важливих днів чи пам'ятних дат (наприклад, Шевченківські дні, Різдвяні свята, дні пам'яті жертв Голодомору, Небесної Сотні тощо)?

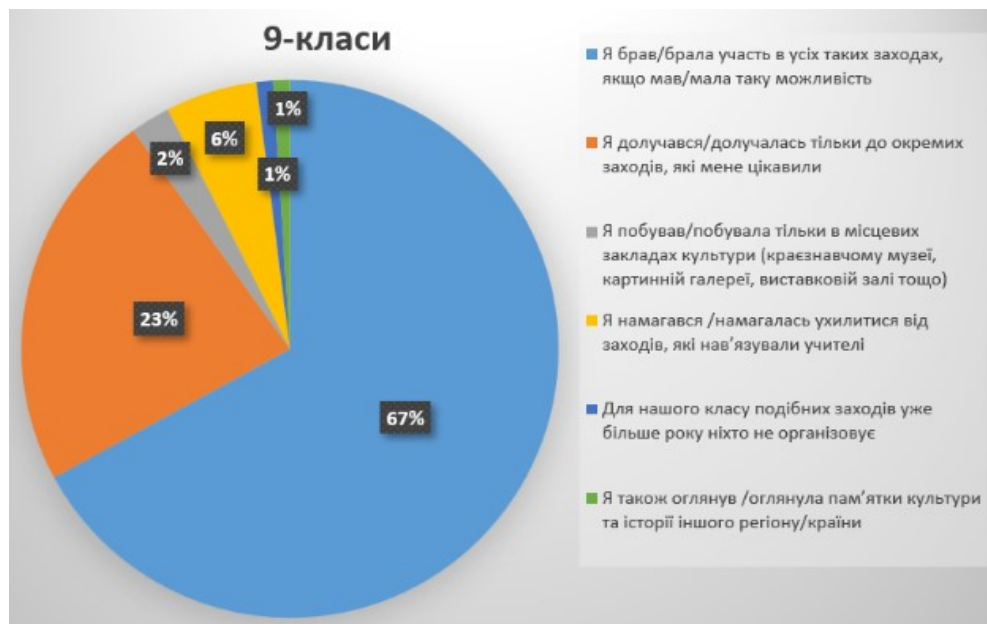
Чи була у школі минулого навчального року або нещодавно можливість поспілкуватися з активістами громадських організацій, волонтерами, учасниками бойових дій у російсько-українській війні?

Якими послугами шкільної бібліотеки Ви користувались минулого навчального року?

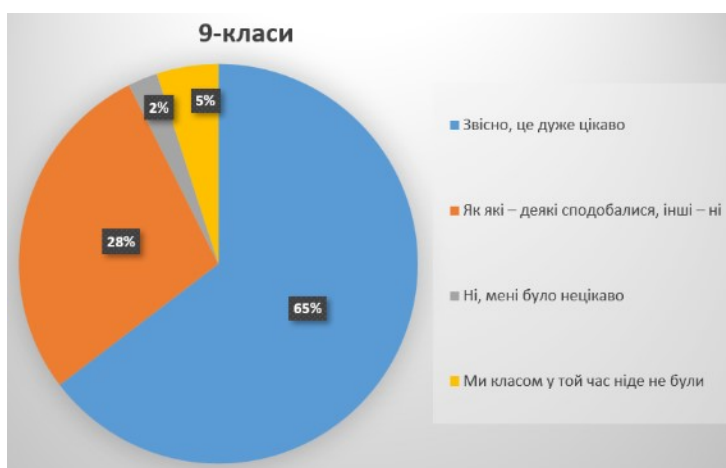
Чи брав (брала) Ти участь упродовж минулого навчального року в експедиціях, екскурсіях, подорожах, організованих з ініціативи або за підтримки вчителів чи батьків?

Як ти особисто оцінив ставлення педагогів школи, насамперед дирекції, до учнівського самоврядування, його керівних органів?

Чи сподобались Тобі екскурсії (в музеї, вулицями, рідним краєм), на які клас вирушав минулого навчального року?

Учні 5-их класів зазначили, що їм цікаво відвідувати музеї, театри, концерти, їм подобається брати участь у шкільних святах, конкурсах, змаганнях, працювати на уроках в групах і парах. Учні 9-11 класів відмітили, що вчителі достатньо дбають про те, щоб заходи були цікавими, найбільше їм подобаються туристичні походи та поїздки. Проте недостатньо оцінюють учні роботу шкільної бібліотеки та відвідування шкільних гуртків. Малий відсоток учнів відвідують шкільні гуртки, більшість (63% дітей вказали, що в них інші інтереси).

Отже, культуротворчий виховний простір ліцею сформований не в повній мірі.

На розвиток яких рис в учнів найбільше впливає
Ваша школа?

9-класи

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%
Відповідальність (уміння тримати слово, почуття морального обов'язку)	71	85.54
Корисливість (орієнтація на особисту вигоду, байдужість до чужих проблем)	7	8.43
Впевненість у собі (воля досягати цілей, не відступати перед труднощами, діяти за переконаннями)	50	60.24
Ненадійність (нездатність діяти відповідально, бути тим, кому можна вірити, на кого можна покластися)	1	1.20
Сміливість (у відстоюванні своєї думки, поглядів)	47	56.63
Підприємливість (здатність активно діяти, практична кмітливість, ініціативність)	19	22.89
Лицемірство (нечесність, підлість, брехливість, нехтування громадськими інтересами)	1	1.20
Раціоналізм (уміння тверезо і логічно мислити, приймати обдумані, раціональні рішення)	21	25.30
Чесність (правдивість, щирість, нетерпимість до брехні)	34	40.96
Широта поглядів (уміння зрозуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звичаї, звички)	28	33.73
Нерозсудливість (невміння контролювати власні бажання та емоції, чинити розважливо, не ображатись)	1	1.20
Почуття власної гідності (розуміння своїх прав і цінності через власну неповторність, самоповага та повага до інших, благородство, відповідальна поведінка)	26	31.33
Самолюбство (завищена оцінка своїх здібностей у поєднанні з підвищеною чутливістю до думки інших про себе, болісне сприймання критичних зауважень)	2	2.41

На розвиток яких рис в учнів найбільше впливає
Ваша школа?

11-класи

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%
Відповідальність (уміння тримати слово, почуття морального обов'язку)	16	57.14
Корисливість (орієнтація на особисту вигоду, байдужість до чужих проблем)	1	3.57
Впевненість у собі (воля досягати цілей, не відступати перед труднощами, діяти за переконаннями)	10	35.71
Ненадійність (нездатність діяти відповідально, бути тим, кому можна вірити, на кого можна покластися)	1	3.57
Сміливість (у відстоюванні своєї думки, поглядів)	11	39.29
Підприємливість (здатність активно діяти, практична кмітливість, ініціативність)	4	14.29
Лицемірство (нечесність, підлість, брехливість, нехтування громадськими інтересами)	2	7.14
Раціоналізм (вміння тверезо і логічно мислити, приймати обдумані, розумні рішення)	7	25.00
Чесність (правдивість, щирість, нетерпимість до брехні)	8	28.57
Безвольність (слабохарактерність, нездатність самостійно щось зробити, вирішити)	1	3.57
Широта поглядів (уміння зрозуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звичаї, звички)	8	28.57
Нерозсудливість (невміння контролювати власні бажання та емоції, чинити розважливо, не ображатись)	1	3.57
Почуття власної гідності (розуміння своїх прав і цінності через власну неповторність, самоповага та повага до інших, благородство, відповідальна поведінка)	6	21.43
Самолюбство (завищена оцінка своїх здібностей у поєднанні з підвищеною чутливістю до думки інших про себе, болісне сприймання критичних зауважень)	1	3.57

ВИСНОВКИ

Враховуючи результати усіх методів дослідження можна зробити висновок, що в освітньому закладі створені умови для захисту людської гідності, рівності та справедливості. У ліцеї панує взаєморозуміння та взаємоповага, створені умови для формування всебічно розвиненої особистості. Між учнями та вчителями товариські стосунки, між батьками та вчителями-товарисько-партнерські. Освітній заклад враховує у своїй діяльності потреби та інтереси учнів, педагогів, батьків, традиції шкільного життя.

Освітній процес відповідає принципам демократії. Усі мають можливість самореалізовуватися, організовувати та брати участь у виховних заходах, вільно обговорювати шкільні справи, володіти інформацією. Учні мають право бути обраними до органу учнівського самоврядування.

У шкільному середовищі учні формують громадянську позицію, ідентифікують себе як українці, набувають досвіду громадянської поведінки, проявляють себе як волонтери, допомагають та підтримують постраждалим. Освітній заклад активно співпрацює з батьками, з місцевими громадськими організаціями, духовенством, з іншими освітніми закладами.

Великою мірою ліцей забезпечує необхідні умови для виховання дисциплінованості, порядності, чесності, патріотизму, ідейності, активності. Важливим аспектом формування особистості є набуття відповідальності, духовності, творчого мислення, товариськості, громадянської позиції.

В результаті моніторингового дослідження можна вважати виховний простір ліцею безпечний, відкритий, демократичний, патріотичний та частково сповнений довіри, культуротворчий.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відповідно до результатів електронного анкетування
рекомендуємо:

1. Покращити, удосконалити роботу шкільної бібліотеки.
2. Залучати більше старшокласників до роботи в гуртках та секціях ліцею.
3. Більше організовувати рухливих ігор з учнями молодших класів на перервах.
4. Популяризувати роботу шкільного психолога.
5. Налагодити більш тісні зв'язки з громадськими організаціями міста.